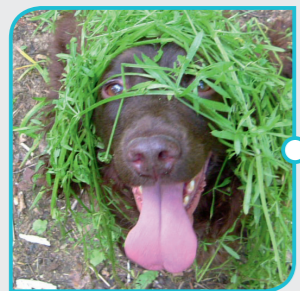

PLANTEN OP REIS!

VERPLAATSING DOOR ZAAD

PLANTEN OP REIS!

VERPLAATSING DOOR ZAAD

COMBINEER > REIZENDE ZADEN

Welke manier van verspreiden hoort bij welk zaad?
Weet je de namen van de planten?

Zaad van gele lis: drijft; via water.

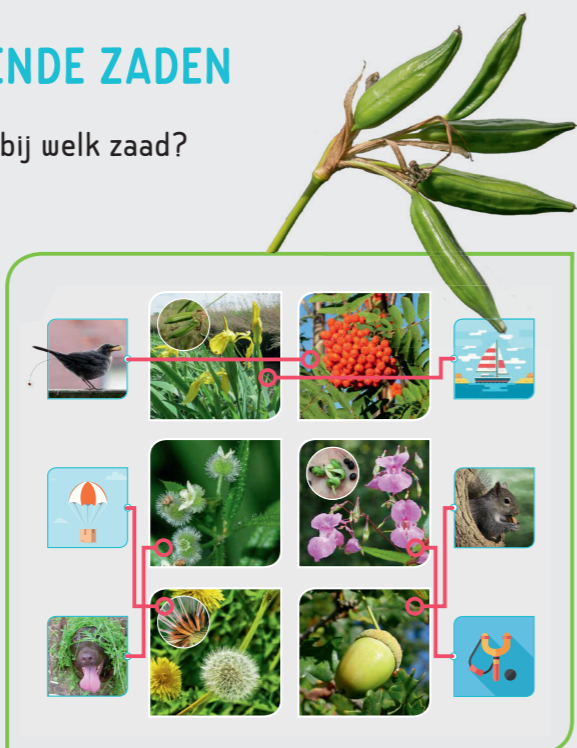
Lijsterbeszaad: zit in een kleurige bes die vogels graag eten; ze poepen het zaad ergens anders uit.

Reuze springbalsemienzaad: wordt door de plant zelf weggeslingerd.

Kleefkruidzaad: plakt aan vacht van dieren; het valt er ergens anders weer af.

Paardenbloemenzaad: zweeft aan parachutes door de lucht; door de wind.

Eikel: wordt verstopt als wintervoorraad en wel eens vergeten of niet meer teruggevonden.

ONTDEK 'T ZELF!

Zoek drie verschillende vruchten met zaden. Kun je voorspellen hoe ze worden verspreid? De papaverbollen op de foto hieronder schudt z'n zaden uit.

WIST JE DAT?

Het zwaarste zaad ter wereld is de **zeekokosnoot**. Die kan wel meer dan 20 kg wegen. Weet je hoeveel jij weegt?

STELLING > WAT DENK JIJ?

Zaden kunnen door de tijd reizen.

Zaden kunnen naar een andere plek reizen (zie doordenkvraag). Maar zaden kunnen ook in tijd reizen. Veel zaden kunnen goed tegen droogte en kou. Die kunnen in omstandigheden die slecht zijn voor planten toch overleven. Zaden liggen gewoon te wachten tot de situatie weer beter wordt. Pas dan gaan ze weer ontkiemen, groeien en bloeien. Oliehoudende zaden zijn daar extra goed in. In Nederland overleven veel

planten in de winter op deze manier als zaad. Ook in de woestijn is het heel handig om als zaad te wachten tot het weer gaat regenen. In sarcofagen van mummies in Egypte zijn zaden gevonden die na meer dan 2000 jaar nog konden ontkiemen! Oogst zelf zaden en bewaar ze om volgend jaar weer te zaaien.

DOORDENKVRAAG > EXTRA UITDAGING

Planten hebben geen benen. Hoe kunnen ze zich toch verplaatsen?

Planten staan stil op één plek. Ze kunnen zelf niet naar een andere plek lopen. Hun zaden zorgen ervoor dat de jonge planten in de zaden op een nieuwe plek terecht komen. Zaadverspreiding kan op verschillende manieren: door wind, water, explosiekracht of op verschillende manieren door dieren (zie combineer-opdracht). De aardbeienplant heeft nóg een truc: die maakt uitlopers waaruit

nieuwe planten ontstaan. Ook ondergronds via wortels kunnen planten op andere plekken terecht komen. Onderzoek de wortels van gras maar eens.

Overdenking: Voedselgewassen zijn door de mens over de hele wereld verspreid.

ONS VOEDSEL

Zaden zijn belangrijk als basisvoedsel voor de mens. Ze bevatten veel eiwitten en zetmeel. Ze leveren veel calorieën. Tarwe, mais en rijst zijn allemaal graszaden: granen.

Zaden van peulvruchten (bijvoorbeeld bonen, erwten en linzen) bevatten extra veel eiwitten en zijn goede vervangers voor vlees. In volkoren graanproducten zit nog het vliesje van het zaad. Dat levert

extra vezels. De grote zaden die we onbewerkt eten, noemen we noten. Koffiebonen en cacao bonen zijn ook zaden. Daar worden koffie en chocola van gemaakt.

COLOFON © 2021 Vereniging GDO - i.o.v. RVO, programma Jong Leren Eten | Ontwikkeld door Utrecht Natuurlijk, Omgevingsdienst regio Utrecht, De Groene Belevenis | Vormgeving bureau-Lamp | Beeldmateriaal Divers |

